

Jan Siebo Uffen wies mit eerste leesoavend

Door Johan Poppen

■ „Ik zit hier te glimmen. Dat minsen dat zó mor eem don!” Kompelminten van Jan Siebo Uffen aan n poar cursisten van de radio-lessen in 'Grunneger literatuur', dij zo mor eem wat veurlezen duren oet Jacob Rietema's verhaal 'Botprikken'. Wel haar dat docht. Benoam as ie nait van t Hogelaand komen, is dat stoer. En in dat dialect schreef Rietema ja. Al luit e net zo goud Damster as Oldambtster woorden tou in zien Lainster beschrievan van oaventuren op t Wad.

Mevraauw Hoeksema, ain van dij driesten op eerste leesoavend in de bibliotheekzaal onder t Veenkoloniaal Museum, het der de minste muite mit. Mor ja, al woont ze al vatteg joar in Veenendam, ze is geboren in Beem en dat kin je heuren, zo makkelk gaat heur t lezen van n stôkje of. Traauwens, der binnen der méér, dij zo mor op de goie toon waiten veur te droagen.

Tikfouten

„t Wordt rouw weer vandoag”, schrift Rietema op bladziede ainentwinteg. „Roeg, zeg ik, in Beem”, verbeteret mevraauw Hoeksema dat vutdoalek. Mor ja, doar wil Uffen niks aan veaanern. Zó het Rietema t schreven: rouw, en dat let e, oet respekt veur de schriever, ook zo. Al wil e („Doar hejje hom weer, dij leroar Nederlands”) bie dizze noa-bespreken eerst wel vattien tikfouten (bie t begun van zo'n cursus moak je dij ja makkelk) oet de tekst van les 2 verbeterd hebben.

„Ie haren zeker wel begrepen, dat bie n poar bruggen veroppen dat woord 'veroppen' wezen mout. Mit n r der bie”. „Nee, hou kin je nou n brug veroppen?” „n Brug! n Stoetbrug is dat!” „Oh!” Kiek, din kin je heuren, hou goud t is n moal mit soamensteller en luusteroars zo as hier bienander te komen. „Wie zitten hier mit n man of twinteg, ainentwinteg. Doar bin we wies mit. En zo gaan we wieder”.

Nog vaar oavenden, mit kovvie, kouke en zelfde ploug, as t kin. „Ik kin joe ain ding belo-

ven: as joe t de aine keer te dreug is, den is joe t de aaner keer te nat. Of je vinnen ales mooi, dat kin netuurlek ook. Mor ernst en humor, van ales is der bie”. Jan Siebo knipt vernuverd zien ogen haalf dichte.

Siemon zien opa

As begriepend laive meester veur ain oavend mit n kwink op zien tied legt Jan Siebo oet wat n poar lu nait begriepen. „Onnaaierde, wat is dat?” „Schodderde... Daar snap ik niks van”. En „Deur 'k wedden... Is dat gain drukfout? Mout dat gain 'duur' wezen” Op dij leste vroage komt t beste beschaaid: de streektoalfunctionaris kin aanhoald worden. Uffen: „Siemon Reker het mie hierover verteld: mien oer zee dat nog: deur. En gain: duur”. Siemons opa het t zegd. Kloar.

Op zien beurt komt Jan Siebo te waiten, wat zo'n slielgroaver, woarover Rietema in 'Botprikken' schrift („Ik vos dat echt nait”) nou aiglieks persies doun mos. Ain van de cursisten zien pa het dat waark joaren laank verzet. Beter kin je zokswat ook ja nait aan de wait komen. „En haar zo aine den geraidschop, zoas Rietema zegt?” „Nee, wie zeggen: raive”. „En in Middel-som is dat: rêl”.

Zo leer ie van n aaner en ontdek ie veul meer in n schriever zien waark as je t haardop mitnander lezen din as je dat allenneg in hoes doun. Jan Siebo zel t op 2 april veur Radio Noord ook nog ais over Rietema zien Fenna Slapsma-Tiessens hebben. n Groot's, n iedel wezen: „Slim begrodelk, omreden...”, zo pruit ze. Mor toch... in dij verhoalen aine, mit wel je mitvuilen kinnen.

Tuzzentoal

„Interessant”, zegt Uffen, „deur t gebroek van n tuzzentoal: gain Hollands, gain Grunnens, der tuzzenin. En ook echte spreektoal. Zoas hier: Heden, zei ik, weten jij dat nu al, zei ik? Kiek, dat is n goie spreekzin. Zo moaken joe en ik hom ook, ale doagen. En dat vin ik ain van de knappe dingen van Rietema: ondanks de slappeghaid, dij om de hörn komt, denk ik: dat is aine, dij goud op

spreektoal let het. Ie kinnen der om janken, juchen of laggen. Ik wil wel zeggen, dat ik maist t leste doan heb”.

Dat kinnen dizze cursisten op twijden april din ook doun: laggen. As verschaaiden van heur teminzent de Map mit lezzen nog op tied kriegen. Nee, dij map hebben ze nait. „Dij waren der nait meer”, zegt aine. Der binnen nog gounend, dij doar belang bie hebben. „Ja, ze binnen betuun aan t worden” wait Uffen. t Mout ja al dicht bie de doezend mappen wezen, dij der oetgoan binnen.

Joa, dat wordt den n bestellen mit grode spoed veur Reker, de PBC of woar de lesten den ook

vandoan hoald worden zellen. Veendamster Gre van der Veen zegt tou, dat ze der zultm persoonlek muite veur doun zel. Aankom woensdag ken ze doar ook allenneg mor boat bie hebben. Den is t ja aan heur om de minsen mit heur les over Duut van Goor krek zo nuver as dizze oavend wat doun te loaten. Mevraauw Hoeksema let Jan Siebo waiten, dat hai n goie meester west het. „Mooi om te heuren”. En hai glimt vannijs.

▼ Jan Siebo Uffen (veuraan, op de rogge keken) krigt cursisten aan loop mit Grunnens lezen, mit Grunne-ger bouken achter heur in kaaste van leeszaal.

Foto: Dennis Beek

